

Wondzorg: van heden en toekomst voor verpleegkundigen en verzorgenden

Hester Vermeulen, RN, PhD

Academisch Medisch Centrum bij de Universiteit van Amsterdam
Amsterdam School of Health Professions

Wondzorg verbindt

- 11:25 - 11:50
- Beatrix zaal

Even voorstellen

- Dr. Hester Vermeulen
- Verpleegkundige en klinisch epidemioloog
- Stafadviseur en senior onderzoeker
- Aandachtsgebied:
 - Evidence Based Quality Improvement
- Nevenfuncties o.a.
 - Hoofredacteur, NTvEBP
 - Redactielid Nurse Academy en Effectief Verplegen
 - Commissielid zorgonderzoek ZONmw
 - Voorzitter commissie legitimering richtlijnen V&VN

[Afbeeldingen van hester vermeulen](#) - Afbeeldingen melden

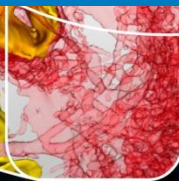
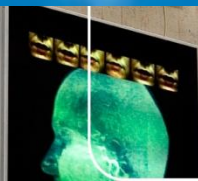
LinkedIn

FUTURE

PRESENT

PAST

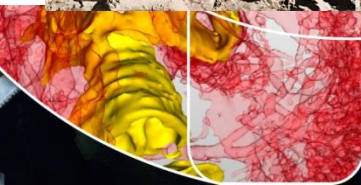

Verre verleden

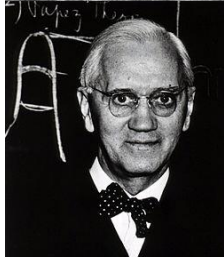
- Hemostase met bladeren, feces en zand
- In Egypte werd hars, reuzel, honing en biefstuk gebruikt voor behandeling van wonden
- In Mesopotamië werden wonden gewassen met melk en water en daarna verbonden met honing en hars

Gebaseerd op presentatie van Nicola Withfield

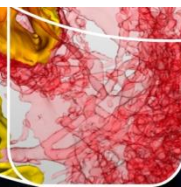

Minder ver verleden

- Louis Pasteur (1822 – 1895)
 - bekend van theorie over mico-organismen
- Joseph Lister (1827 – 1912)
 - bekend van anesthesie en hygiëne regels
- Alexander Flemming (1881 – 1955)
 - bekend van penicilline
- Florence Nighingale (1820 – 1910)
 - bekend van epidemiologisch onderzoek naar hygiëne

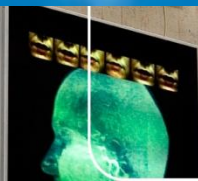
Bron Wikipedia

FUTURE

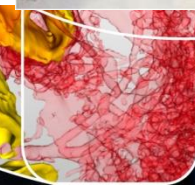
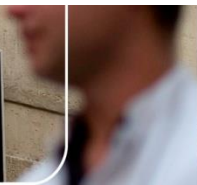
PRESENT

PAST

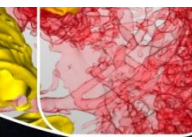
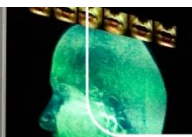

Heden

- 1: Evidence Based Practice
- 2: Nieuwe beroepsprofielen 2020
- 3: Evidence Based Richtlijn Wondzorg
- 4: Kerncompetenties voor profiel van een gespecialiseerde wondverpleegkundige
- 5: Wond Expertise Centra (WECs)
- 6: Indicatoren set voor WECs

5 steps proces

> 50 Antwoorden

<http://www.nursing.nl/Verpleegkundigen/Dossiers/Evidence-Based-Practice-EBP/>

Is eusol aangewezen bij een geïnfecteerde wond?

Producten die je bij open geïnfecteerde wonden kunt gebruiken, zijn eusol, absorberend verband, dextranomeer en alginaatverband. De vraag is welk

 2 apr 2012

Is bij een blaaskatheter tweemaal daags een...

Bij een patiënt met katheter worden meerdere keren per dag de uitwendige genitaliën gereinigd. De vraag is of hiermee de kans op een urineweginfectie

 1 mrt 2012

Is de NEX-meetmethode bij kinderen beter dan de...

NEX en NEM zijn verschillende methoden om bij kinderen de lengte van de maagsonde te bepalen. De vraag is welke methode de beste evidence heeft.

 2 feb 2012

Moet ik maagvocht teruggeven na retentiebepaling?

Bij patiënten met een voedingssonde wordt regelmatig de maagretentie bepaald. De vraag is wat te doen met het maagvocht: weggooien of

 6 okt 2011

Mogen kinderen eten tijdens rehydratie met ORS?

Jonge kinderen met gastro-enteritis krijgen een rehydratie met ORS. Het is de vraag of ze daarnaast mogen eten en drinken.

 6 okt 2011

Hoe snel eten na abdominale operatie?

Een patiënt krijgt na een operatie aan de abdomen helder vloeibaar voedsel. Wanneer mag hij weer gewoon eten?

 19 jul 2011

3

Infuus inbrengen: helpt droge warmte beter dan...

Als je de insteekplaats van een perifeer infuus eerst met droge warmte behandelt, neemt de kans op een geslaagde eerste poging dan toe? Of werkt

 29 mrt 2011

Gaat inbrengen infuus beter met lokale warmte?

Neemt de kans op een geslaagde eerste poging toe als je de insteekplaats van een perifeer infuus eerst lokaal verwarmt?

 23 mrt 2011

Vermindert maagspoelen misselijkheid bij...

Om misselijkheid bij pasgeborenen te verminderen, krijgen ze soms een maagspoeling. Maar helpt deze echt?

 23 mrt 2011

1

EBP: Slapen ic-patiënten beter met oordoppen?

Het is de vraag of niet-gesedeerde ic-patiënten beter slapen met oordopjes.

 15 jul

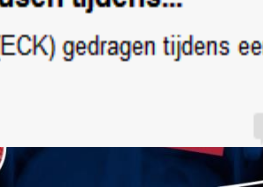
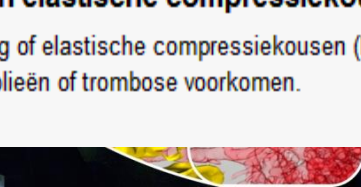

Voorkomen elastische compressiekousen tijdens...

Het is de vraag of elastische compressiekousen (ECK) gedragen tijdens een operatie embolieën of trombose voorkomen.

 7 mei

1

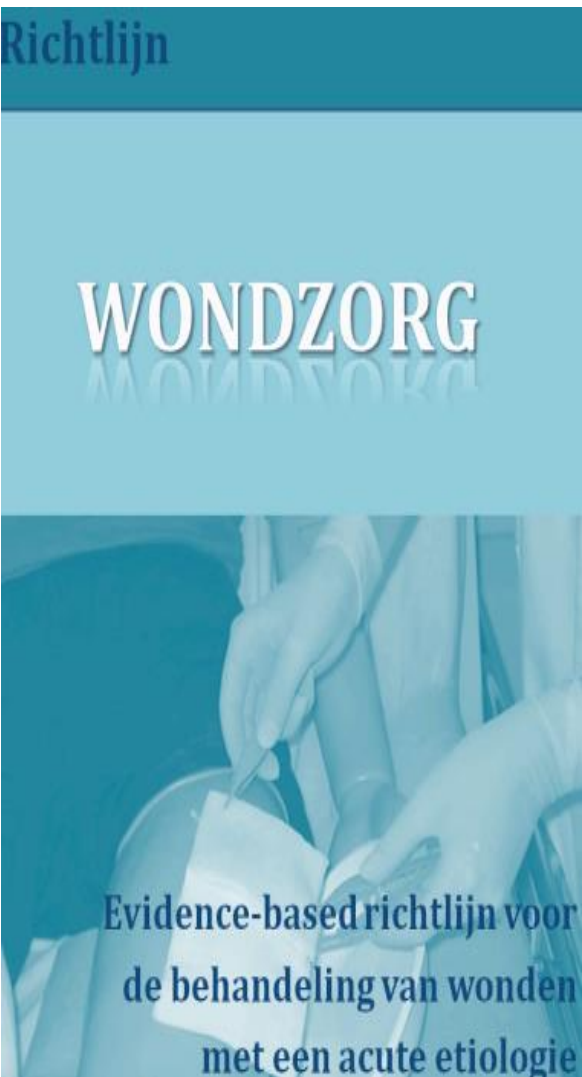
2: Verpleegkundig profiel

- Kwaliteit: 32 x
- Evidence-Based-Practice: 12 x
- Interdisciplinariteit en samenwerken: 10 x
- Veiligheid: 2 keer

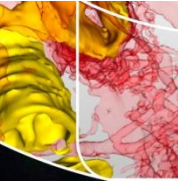
www.venvn.nl

3: Richtlijn wondzorg

- Initiatief van het AMC
- 17 experts
- Beroepsverenigingen (o.a. V&VN), Kenniscentrum Wondzorg, Zorgverzekeraar Nederland
- Ondersteuning:
 - Orde van Medisch Specialisten
- Financiering:
 - Nederlandse Vereniging van Heelkunde en ZonMw

Snelkookpan procedure

- AGREE methodiek
- 5 uitgangsvragen over verschillen in de praktijk
 - reiniging,
 - pijnbestrijding,
 - instructies aan de patiënt,
 - wondmaterialen en
 - organisatie van wondzorg

38 aanbevelingen

- Samengevat in 7 tips
 - Reinig primair gesloten wonden niet
 - Reinig acute open wonden met kraanwater
 - Gebruik de WHO-pijnladder voor keuze
 - Gebruik lidocaine of prilocaine bij manipulaties
 - Bedek gesloten wonden niet met verbandmateriaal
 - Gebruik simpele bedekkers voor gesloten wonden
 - Geef de patiënt heldere instructies mee naar huis

Brolmann FE, Vermeulen H, Go MNYH, Ubbink DT. De behandeling van acute wonden.
Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde 2013

Nieuwe richtlijn ontraadt biotexbadje bij acute wond

NURSING

12919 1

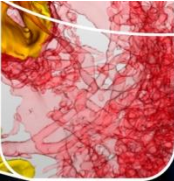
In de eerste evidence based richtlijn voor de behandeling van acute wonden worden badjes met huishoudelijke reinigingsoplossingen zoals Biotex, Badedas en soda ontraden. Deze zouden de kans op infectie, vertraagde genezing en maceratie van de huid vergroten.

Dat schrijven Hester Vermeulen, Fleur Brölmann en Dirk Ubbink in Nursing juni. Zij zijn betrokken bij de ontwikkeling van de eerste evidence based richtlijn voor de behandeling van acute wonden bij volwassenen en kinderen. Vooralsnog gaat het om een conceptversie, de definitieve versie wordt na de zomer verwacht.

Richtlijn acute **wondzorg**

- Posters met beslisbomen en diagrammen beschikbaar bij
- Tel: 020 – 5159710
- Mail
- Marloes.Oelen@Reedbusiness.nl

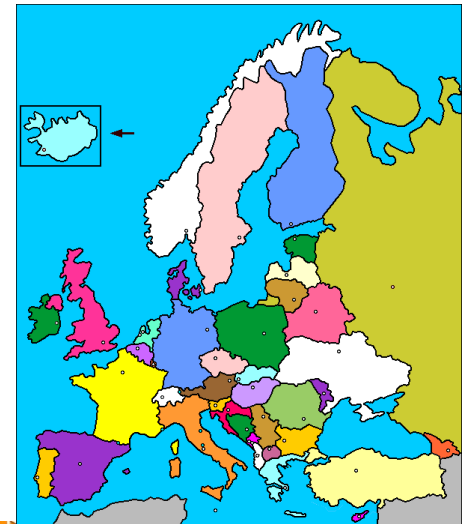

4:Competentie profiel

- e-Delphi
- 43 internationale experts
 - België, Denemarken, Nederland, Portugal, Zwitserland, Engeland
- Internationaal verzamelen huidige competenties
- Structureren volgens CanMEDS
- 3 consensus rondes

Eskes AM, Maaskant JM, Holloway S, van Dijk N, Alves P, Legemate DA, Ubbink DT, Vermeulen H. Competencies of specialised wound care nurses: a European Delphi study.

Int Wound J. 2013 Feb 4. doi: 10.1111/iwj.12027. [Epub ahead of print]

niet uitputtend....

De competentiegebieden:

- Vakinhoudelijk; hoogstaande wondzorg en zelfmanagement
- Communicatie; terminologie, instructie
- Samenwerken; interdisciplinaire relaties
- Organisatie; doelmatig, effectief → kosten
- Maatschappelijk; advies, therapietrouw
- Kennis; Evidence Based richtlijnen, feedback
- Professionaliteit; verantwoordelijk, ethisch

Wat kunnen we hiermee?

- Zelfreflectie op eigen competenties
- Schifting in type, niveau wondverpleegkundigen
- Definitie gespecialiseerde wondverpleegkundige
- Bespreken taakverschuiving arts → verpleegkundige
- Uniformeren en toetsen wondzorg onderwijs
- Versterken positie van de gespecialiseerde wondverpleegkundige en wondconsulenten
- Effect van competenties op patiëntenuitkomsten

- Opgericht vanwege
 - de versnippering van zorg en van kennis
 - Delay in toepassing van effectief bewezen behandelingen

- WEC's met als kerntaken: wondzorg en wondbehandeling volgens de geldende richtlijnen, coördinatie van wondzorg in de keten en verbreding en verspreiding van kennis.

6:Kwaliteitsindicatoren

- Handleiding indicatoren ontwikkeling CBO
- Gezamenlijk vaststellen van het doel van indicatorenontwikkeling;
 - Inventarisatie van mogelijke indicatoren;
 - Selectie van indicatoren;
 - Uitwerking in de vorm van factsheet;
 - Consultatieronde;
 - Vaststellen van de indicatoren.
- 14 experts

Bron: Terneuzen, V&VN Wondconsulenten, 1 september 2012

Organisatiestructuur

Checklist organisatiestructuur van een WEC:

	Vraag	Ja*	Nee*
1.	Beschikbaarheid van een multidisciplinair team waarin samenwerkingsafspraken tussen medici, paramedici, verpleegkundigen en verzorgenden zijn vastgelegd.		
2.	Er is een elektronisch patiëntendossier wat het multidisciplinair team in staat stelt om met elkaar te communiceren. Doel van het elektronisch patiëntendossier is kwaliteit, continuïteit en coördinatie van zorg.		
3.	WEC beschikt over een meerjarenbeleidplan met een duidelijke visie over de toekomstige noodzakelijke ontwikkelingen zodoende wondzorg in de keten op een kwalitatief hoog niveau te garanderen.		
4.	WEC werkt volgens de geldende richtlijnen.		
5.	WEC participeert in onderzoek, onderwijs en kennismanagement.		

* aankruisen wat van toepassing is

Case manager

Checklist beschikbaarheid casemanager:

	Vraag	Ja*	Nee*
1.	WEC beschikt over een casemanager wondzorg.		
2.	De casemanager wondzorg is opgeleid als verpleegkundig specialist en/of wondconsulent.		
3.	De casemanager wondzorg heeft als kerntaken het toepassen van evidence-based wondzorg, het verspreiden van expertise en de coördinatie van wondbehandeling en wondzorg in de keten.		

(*)aankruisen wat van toepassing is.

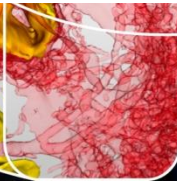

Deskundigheidsbevordering

Checklist deskundigheidsbevordering wondexpertisecentrum:

	Vraag	Ja*	Nee*
1	Voor alle zorgprofessionals is deskundigheidsbevordering een vast onderwerp in het jaargesprek.		
2.	Alle zorgprofessionals houden in een registratiesysteem bij welke activiteiten zij hebben verricht om de deskundigheid te behouden of te bevorderen.		
3.	Het wondexpertisecentrum geeft structureel minstens 1x per jaar geaccrediteerde scholing/symposia aan hulpverleners in de keten.		
4.	Het wondexpertisecentrum biedt stageplaatsen aan medici, verpleegkundigen en wondconsulenten (in opleiding).		
5.	Het wondexpertisecentrum biedt minstens 1x per jaar een voorlichtingsbijeenkomst specifiek gericht op cliënten met wonden en hun mantelzorger.		
6.	Het wondexpertisecentrum is actief in het vergaren en toepassen van nieuwe kennis verspreidt door o.a. nationale en internationale literatuur wondzorg.		

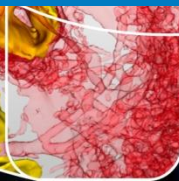
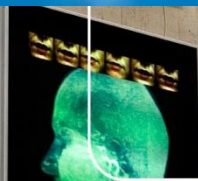
* aankruisen wat van toepassing is.

FUTURE

PRESENT

PAST

EBP en Onderzoek

niet de oplossing voor alles

- Wel geholpen om af te stappen van anekdotisch bewijs, louter varen op ervaring, mager onderzoek en opnieuw het wiel uitvinden, echter....
- biedt het niet de praktische aanpak om dat beste bewijs te verspreiden, te implementeren en te borgen in de klinische praktijk

Levin RF, Keefer JM, Marren J, Vetter M, Lauder B, Sobolewski S.

Evidence-based practice improvement: merging 2 paradigms. J Nurs Care Qual. 2010

Wondzorg verbindt

26-11-13 // WCS congres "Wondzorg verbindt"

- Verleden, heden en toekomst
- Maar ook
- Mensen en professionals met elkaar
- EBP, onderzoek en kwaliteit verbeteren in de praktijk

EBP & Kwaliteit verbeteren of ook wel implementeren

- Niet alleen in wondzorg ook daarbuiten een steeds grotere roep voor;
- Merging, marrying, mating, matching
- Gemeenschappelijk doel **KWALITEIT**

Levin RF, Keefer JM, Marren J, Vetter M, Lauder B, Sobolewski S. Evidence-based practice improvement: merging 2 paradigms. J Nurs Care Qual. 2010

Hedges C. Pulling it all together: QI, EBP, and research. Nurs Manage. 2009

Glasziou P, Ogrinc G, Goodman S. Can evidence-based medicine and clinical quality improvement learn from each other? BMJ Qual Saf. 2011

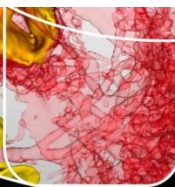
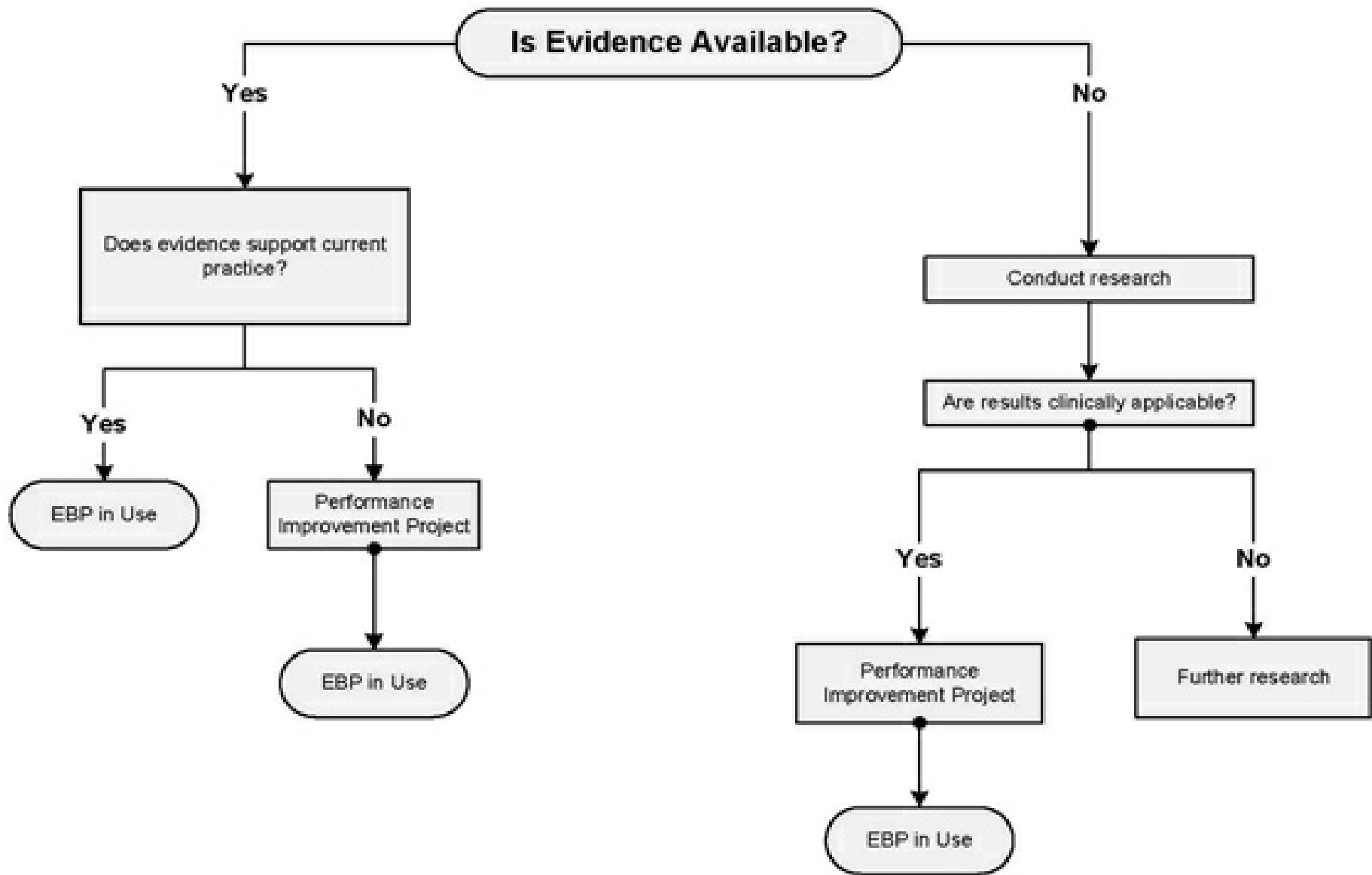

Verschillen

Onderzoek	EBP	Kwaliteit verbeteren
Nieuwe kennis genereren	Kennis toepassen	Opdoen ervaringen
Begrip verandering	Praktijk verandering	Proces verandering
Academische vragen	Klinische vragen	Proces vragen
Sterk bewijs	Verschillende niveaus	Lokaal bewijs
Sample berekening	Onderdeel beoordeling	Convenience sample
Gevalideerde instrumenten	Checklists	Eigen vragenlijsten
Toekomstige patiënten	Patiënten van nu/toekomst	Direct voordeel
Rigoureuze methodes	Vijf stappen proces	PDCA, Lean, DMAIC
Implementatie duurt lang	Redelijk snel	Zeer snel
MECT nodig	Geen MECT nodig	Geen MECT nodig
Informed consent nodig	Geen Informed Consent	Geen Informed Consent
Academische tijdschriften	Vakbladen	Lokaal of kwaliteitsbladen

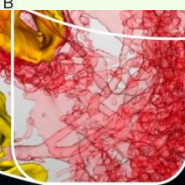
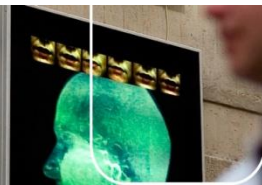
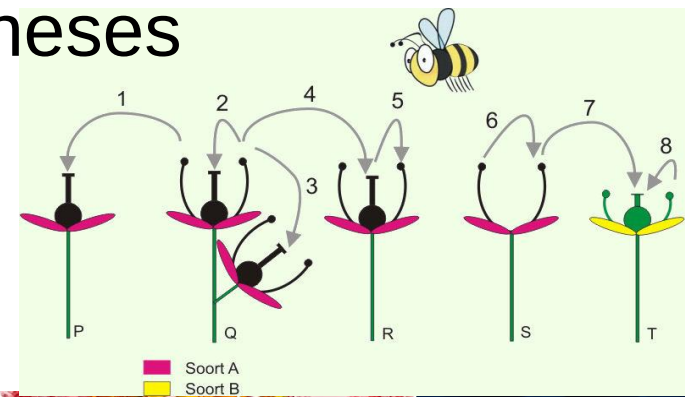
Maaskant JM, Vermeulen H. Nurse Academy 2012

Kruisbestuiving

- EBP, onderzoek en kwaliteit verbeteren lijken onafhankelijk van elkaar
- Onderzoek
 - heeft voordeel voor de implementatie
- Kwaliteit verbeteren
 - kan leiden tot nieuwe hypothesen
- EBP
 - de noodzakelijke brug zijn

Take home

- Past:
 - Hygiene, Penicilline, grondbeginselen onderzoek
- Present:
 - Vele aanbevelingen om de kwaliteit van wondzorg te vergroten, een profiel om verder te professionaliseren en kwaliteitsindicatoren om continu te verbeteren
- Future:
 - Implementeren door verbinden EBP, onderzoek en kwaliteitverbetertrajecten

Bedankt!

